

Nr 55.

Ankom till riksdagens kansli den 19 april 1932 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under nionde huvudtiteln gjorda framställningar dels om anslag till understöd åt elever vid specialkurs för lantbruksstuderande, dels ock om anslag till understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

1:o.

Under punkt 21 i nionde huvudtiteln av årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för beredande av understöd åt elever vid specialkurs för lantbruksstuderande anvisa för budgetåret 1932/1933 ett extra reservationsanslag av 7,500 kronor.

Motion.

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion nr 305 av herrar *Ljung* och *Thomson* har hemställts, att riksdagen med avslag å vad som föreslagits i statsverkspropositionen, nionde huvudtiteln, punkt 21, måtte besluta att för beredande av understöd åt elever vid specialkurs för lantbruksstuderande anvisa för budgetåret 1932/1933 ett extra förslagsanslag av 7,500 kronor.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom i propositionen nr 143/1931 framlagda förslag har riksdagen för budgetåret 1931/1932 anvisat *dels* för beredande av understöd åt folkhögskola för anordnande av specialkurs för vissa lantbruksstuderande ett extra förslagsanslag av 22,000 kronor, *dels ock* för beredande av understöd åt elever vid dylik specialkurs ett extra förslagsanslag av 7,500 kronor.

Ifrågavarande specialkurs, vilken jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 21 augusti 1931 skall vara förlagd till Vilans folkhögskola, har till ändamål att meddela personer, som vuxit upp vid jordbruket, kunskaper för inträde vid lantbrukshögskolan och mejeriinstitutets högre kurs. Reglemente för kursen har av Kungl. Maj:t utfärdats den 11 september 1931 (nr 321), och har Kungl. Maj:t samma dag meddelat vissa bestämmelser angående lärarbefattningarnas tillsättande, rektors och lärares åligganden samt avlöningsförmåner m. m. ävensom villkor och bestämmelser för statsbidrag till folkhögskola, vid vilken specialkurs är förlagd. Enligt berörda reglemente utgår understöd åt elever vid specialkurs för vissa lantbruksstude-

rande enligt samma grunder som i fråga om understöd åt elever vid lantmannan- och lanthushållsskolor eller i de tre olika behovsgraderna med 45, 25 och 15 kronor för läsmånad.

Under erinran att specialkursen komme att taga sin början den 2 november 1931 och då någon erfarenhet rörande anslagsbehovet för instundande budgetår sålunda icke förelåge, har *skolöverstyrelsen* i skrivelse den 6 oktober 1931 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte hos riksdagen för budgetåret 1932/1933 äska anslag till specialkurs för vissa lantbruksstuderande samt till understöd åt elever vid kursen med oförändrade belopp av respektive 22,000 kronor och 7,500 kronor.

Departementschefen har yttrat.

»Jag har i huvudsak intet att erinra mot skolöverstyrelsens förslag. I anslutning till vad jag under punkt 31 kommer att föreslå i avseende å grunderna för utlämnande av stipendier åt elever vid vissa lantbruksundervisningsanstalter torde emellertid viss jämkning i stipendiernas maximibelopp böra vidtagas jämväl beträffande förevarande specialkurs. Vidare torde anslaget till understöd åt elever vid specialkursen böra givas natur av reservationsanslag.»

Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt avser sådan jämkning i stipendiernas maximibelopp, att detta belopp i högsta behovsgraden sänkes från 45 till 40 kronor för läsmånad ävensom att anslaget förändras från förslagsanslag till reservationsanslag.

I motionen hemställes om ifrågavarande anslags bibehållande såsom förslagsanslag.

I anslutning till vad utskottet under punkt 2 här nedan kommer att föreslå i avseende å grunderna för utlämnande av stipendier åt elever vid vissa lägre lantbruksundervisningsanstalter torde maximibeloppet för stipendierna till elever vid specialkurs för vissa lantbruksstuderande böra i de olika behovsgraderna bestämmas till respektive 35, 20 och 15 kronor för läsmånad. Likaså bör i överensstämmelse med vad utskottet uttalar under punkt 2 ifrågavarande anslag bibehållas såsom förslagsanslag.

Utskottet.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning och motionen II:305, för beredande av understöd åt elever vid specialkurs för lantbruksstuderande anvisa för budgetåret 1932/1933 ett extra förslagsanslag av 7,500 kronor.

2:o.

Under punkt 31 i nionde huvudtiteln av årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, med uteslutande ur riksstaten av ordinarie förslagsanslaget till understöd åt elever vid lägre lantbruksun-

dervisningsanstalter, under samma rubrik uppföra ett ordinarie reservationsanslag av 240,000 kronor.

Motion.

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion nr 304 av herr *Ljung m. fl.* har hemställts, att riksdagen, med avslag å Kungl. Maj:ts förslag att förändra det hittills såsom förslagsanslag beviljade anslaget till understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter till reservationsanslag, måtte i riksstaten för budgetåret 1932/1933 under samma rubrik uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 240,000 kronor.

Ordinarie förslagsanslaget till understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter uppfördes jämlikt beslut av 1930 års riksdag i riksstaten med 200,000 kronor (se IX H. T. 1930 p. 29).

För anslagets användning gäller kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 296) med däri genom kungörelsen nr 235/1930 gjord ändring. Elever, som kunna ifrågakomma till erhållande av understöd från detta anslag, uppdelas vid lantbruksskola i södra och mellersta Sverige samt vid helårskurs vid lantbruksskola i Norrland och Dalarna ävensom vid kvinnlig mejeriskola i två behovsgrader, obemedlade och mindre bemedlade, samt vid lantmannaskola, lantbruksskola, utbildningskurs för kvinnliga ladugårdsskötare i Norrland och Dalarna samt vid teoretisk vinterkurs vid lantbruksskola i sistnämnda landsdelar i tre behovsgrader, nämligen en första behovsgrad avseende mindre bemedlade samt en andra och en tredje behovsgrad för obemedlade; och räknas till högsta (tredje) behovsgraden endast elev, som i synnerlig grad är i behov av understöd.

Från ifrågavarande anslag utgår dessutom understöd till envar därtill berättigad deltagare i fast småbrukarkurs med särskilt antagna elever.

Understöden utgå med högst följande belopp, nämligen vid lantbruksskola i södra och mellersta Sverige samt vid helårskurs vid lantbruksskola i Norrland och Dalarna ävensom vid kvinnlig mejeriskola med 120 kronor till obemedlad och 60 kronor till mindre bemedlad elev för varje årskurs; vid lantmannaskola, lantbruksskola, utbildningskurs för kvinnliga ladugårdsskötare i Norrland och Dalarna samt vid teoretisk vinterkurs vid lantbruksskola i sistnämnda landsdelar med 45 kronor till elev av tredje behovsgraden, med 25 kronor till elev av andra behovsgraden och med 15 kronor till elev av första behovsgraden, allt beräknat för läsmånad; samt vid fast småbrukarkurs med särskilt antagna elever med 1 krona 50 öre om dagen för envar därtill berättigad under den tid, kursen pågår.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts förevarande framställning innefattar i anslutning till vad som Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln av årets statsverksproposition föreslagit i fråga om anslaget till stipendier åt elever vid folkhögskolor, att de nu gällande maximibeloppen av stipendier till elever vid

lantmanna- och lanthushållsskolor m. fl. av respektive 45, 25 och 15 kronor för läsmånad skulle bestämmas till respektive 40, 25 och 15 kronor, dels att ifrågavarande anslag, vars belopp med hänsyn till medelsåtgången föreslås höjt till 240,000 kronor, skulle upptagas såsom reservationsanslag i stället för som för närvarande är fallet såsom förslagsanslag.

Utskottet vill erinra, att statsutskottet i sitt med anledning av Kungl. Maj:ts ovanberörda framställning rörande anslaget till stipendier åt elever vid folkshögskolor avgivna, av riksdagen godkända utlåtande nr 8 punkt 205 tillstyrkt, att anslaget i enlighet med motionsvis framställt förslag bibehålles såsom förslagsanslag. Statsutskottet, som ansåg någon ökning av anslaget i anledning härav icke böra ske, förordade i stället, att maximibeloppen i de tre behovsgraderna bestämdes till respektive 35, 20 och 15 kronor. Med hänsyn härtill och då i förevarande avseende såsom hittills likformighet bör råda mellan folkhögskolor å ena sidan samt lantmanna- och lanthushållsskolor m. fl. å den andra, vill utskottet förorda, att elevunderstöden beträffande lantmanna- och lanthushållsskolor m. fl. i de olika behovsgraderna bestämmas till respektive 35, 20 och 15 kronor. Av enahanda skäl torde anslaget till understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter böra bibehållas såsom förslagsanslag.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning och motionen II: 304, höja ordinarie förslagsanslaget till understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter, nu 200,000 kronor, med 40,000 kronor till 240,000 kronor.

Stockholm den 19 april 1932.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Rättelse.

I utskottets hemställan under 2:o (sid. 11)

står: att riksdagen må, med anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning och motionen II: 304, — — — —

läs: att riksdagen må, med anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning och motionerna I: 256 och II: 304,
— — — — —